

Formalioji lyčių studijų mokslo komunikacija: lyginamoji analizė

Lijana Stundžė

Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto
Lyčių studijų centro docentė, daktarė
Faculty of Communication Vilnius University
Gender Studies Centre, Assoc. Prof., Dr.
El. paštas: lijana.stundze@kf.vu.lt

Šiame straipsnyje pristatoma keliais etapais atliktų lyčių studijų formaliosios mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei tyrimų lyginamoji analizė. Pirmajame etape buvo atlikta specializuoto lyčių studijų mokslo žurnalo „Lyčių studijos ir tyrimai“ analizė, antrajame etape buvo atlikta formaliosios mokslo komunikacijos raiškų septyniuose socialinių mokslų krypties žurnaluose analizė, trečiajame etape išanalizuota lyčių studijų mokslo komunikacija 1992–2012 metų periodinių leidinių straipsniuose. Šių tyrimų rezultatai buvo publikuoti mokslo leidinyje „Lyčių studijos ir tyrimai“ bei mokslo žurnale „Informacijos mokslai“. Šio tyrimo tikslas yra palyginti formaliosios mokslo komunikacijos raiškas specializuotame mokslo žurnale „Lyčių studijos ir tyrimai“, septyniuose socialinių mokslų krypties žurnaluose bei periodiniuose leidiniuose, nustatyti lyčių studijų formaliosios mokslo komunikacijos (mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei) tendencijas 1992–2012 metais. Palyginamoji analizė atliekama remiantis šiais kriterijais: straipsnių pasiskirstymas pagal tematiką; straipsnių autorių institucinė priklausomybė; straipsnių autorių lytis, mokslo komunikacijos lyderiai, tarpdisciplininiai tyrimai.

Pagrindiniai žodžiai: lyčių studijos, mokslo komunikacija – mokslininkas visuomenei, mokslo populiarinimas, socialiniai mokslai, socialinių mokslų krypties žurnalai, periodiniai leidiniai.

Įvadas

Šiandien lyčių studijos – mokslinių tyrimų laukas, kuris apima lyčių lygybės, moterų studijas, feministines teorijas, aktyvizmo tradicijas, vyrų ir vyriškumo, seksualumo ir *queer* studijas, kurios tiesiogiai siejasi su daugybe aktualių šiandienų idėjų ir socialinių siekinių – demokratijos ir visuotinės lygybės principų įgyvendinimu, žiniomis grįstos visuomenės kūrimu. Lyties aspektas yra neatskiriama istorijos, literatūros, sociologijos, filosofijos, ekonomikos, teisės, komunikacijos ir kt. mokslų dalis bei parodo lyčių studijų daugialypiškumą ir tarpdisci-

pliniškumą, kurie padeda spręsti tiek kasdienes, tiek globalius kultūrinės, ekonominės, politinės bei socialinės nelygybės klausimus (Woodward, 2010), turi įtakos šiuolaikinei lyčių teorijai ir žinių kūrimui (Pilcher ir Whelahan, 2004). Lyčių studijų laukas, apimantis lyties ir kitų socialinių charakteristikų tarpusavio sąveikas (angl. *intersectionality*), jų raišką bei poveikius skirtingose sociokultūrinėse plotmėse, reiškia, kad lyties suvokimas ir tyrinėjimai yra kompleksinis procesas, darantis įtaką socialinės galios pasireiškimui, socialinių hierarchijų formavimuisi ir palaikymui visuomenėje. Kadangi

lyčių studijos analizuoja tas problemas, kurios dažnai yra ignoruojamos ar marginalizuojamos kitų mokslų, lyčių tyrimai sukuria naujas žinias ir inovatyvias idėjas, kurios yra socialinio vystymosi, politikos formavimo, organizacijų transformavimo(-si), naujų paslaugų ir produktų kūrimo ir kt. pagrindas. Individo lygmeniu lyčių tyrimai ir jų rezultatų komunikacija yra svarbus įvairovės aspektas, sustiprinantis žinių, suteikiančių naudą individams visuomenėje, nepaisant lyties, vertę bei padedantis susikurti pagrįstus lūkesčius, susijusius su lytimi ir lyties tapatybe, o makrolygmeniu lyčių tyrimai ir jų rezultatų komunikacija yra galingas socialinių, ekonominių, politinių ir kitų pokyčių bei inovacijų kūrimo ir sklaidos variklis. Siekiant pokyčių būtina efektyvi mokslo rezultatų įvairioms auditorijoms komunikacija, kuri garantuoja platesnę mokslo rezultatų sklaidą, gelbsti sprendimų priėmimo procesuose, pagerina ryšį tarp galios subjektų ir žinių, informuojant ir įgalinant visuomenę siekti socialinių permainų (Stundžė, 2015).

Lyčių studijų tyrimai tampa tarpdisciplininiai, kai mokslo rezultatai yra komunicuojami, nes mokslo komunikacija atveria galimybes dalintis mokslo žiniomis, praplečia tyrimų sritis, skatina keitimąsi idėjomis, kurios atveria naujus požiūrius, praplėsdamos ir pajvairindamos mokslinių tyrimų procesus ir sritis. Woodward (2015) teigimu, lyčių studijų tarpdiscipliniškumą parodo ne tik tai, kad mokslininkai gali remtis konkrečių mokslų metodais, bet kartu gali kurti ir naujus bei mišrius metodus.

Nors lyčių studijos yra gana nauja mokslo sritis, ji yra inovatyvi ir dinamiška, parodo, kaip akademinė sritis gali transformuotis, kurti ir skleisti naujas žinias pripažįstant faktą, kad žinios yra istorinis, kultūrinis ir socialinis reiškinys (Raducu, 2011).

Mokslininkai pripažįsta, kad tarpdisciplininiai mokslai turi teigiamos įtakos žinių kūrimui ir inovacijoms (Rijnsoever ir Hessels, 2011), todėl inovatyvūs sprendimai turi apimti daugelio mokslų žinias.

Lyčių studijos išgyveno teorinius, metodologinius ir praktinius pokyčius, kurie apėmė mokslininkų diskusijas, ar lyčių studijos yra atskira disciplina ar tarpdisciplininis laukas; ar lyčių studijos turi būti kaip atskiras kursas, ar lyties problematika gali būti integruota į kitas įmanomas disciplinas; koks yra santykis tarp akademiškumo ir aktyvizmo – ar lyčių studijos yra tiltas tarp akademinio diskurso ir realybės, kurią tyrinėja (Raducu, 2011). Akivaizdu, kad, nepaisant šių pokyčių, šiandien lyčių studijos yra stiprus tyrimų ir studijų laukas, o abipusis ryšys tarp lyčių studijų ir visuomenės gali duoti naudą pačioms lyčių studijoms ir socialinei realybei, nes lyčių studijos gali prisidėti prie socialinės realybės transformavimo. Todėl mokslo rezultatų sklaida plačiai auditorijai, pradedant mokslininkais, politikais, vadovais ir baigiant visuomene, yra svarbus mokslo pažangos, socialinių pokyčių, mokslo ir visuomenės įgalinimo garantas.

Teoriniai formaliosios mokslo komunikacijos aspektai

Teoriniai formaliosios mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui bei mokslininkas visuomenei aspektai yra susisteminti, išanalizuoti ir interpretuoti straipsniuose: „Formalioji lyčių studijų mokslo komunikacija: mokslo leidinio *Lyčių studijos ir tyrimai* atvejo analizė“, „Formalioji lyčių studijų mokslo komunikacija socialinių mokslų krypties žurnaluose“ ir „Lyčių studijų mokslo komunikacija 1992–2012 metų periodinių leidinių straipsniuose“ (Stundžė, 2014, 2015, 2016), todėl šiame straipsnyje akcentuojami tik svarbiausi formaliosios

dokumentinės komunikacijos aspektai bei atkreipiamas dėmesys į lyčių studijų tarpdiscipliniškumą.

Įvairūs mokslininkai apibrėždami mokslo komunikaciją išskiria skirtingus ir daugiopus aspektus. Mokslo komunikacija apibūdinama:

- kaip procesas, parodantis, kaip įvairių sričių mokslininkai naudoja ir skleidžia informaciją bei ją identifikuoja (Stonkienė, Janiūnienė ir Matkevičienė, 2010; Manzin, 2003; Testa, 2006);
- kaip procesas, kai mokslo kultūra ir žinios įsilieja į bendrąją kultūrą (Borgman, 1989; Bryant, 2004);
- kaip gebėjimas panaudoti dialogui su visuomene tam tikrus įgūdžius, priemones, kurie paskatintų atsaką į mokslą (Burns ir kt., 2003);
- kaip būtinas mokslinio bendradarbiavimo ir bendravimo proceso elementas, užtikrinantis ne tik mokslinės minties ir pasiektų rezultatų, bet ir tam tikrų vertybių sklaidą tarp mokslininkų ir visuomenės narių (Bliūdžiuvienė, 2012);
- akcentuojant mokslo informacijos ir žinių perimamumą (Pupelienė, 2015);
- išryškinant naujų idėjų generavimo, teorinių dilemų kėlimo, eksperimentinių problemų sprendimo pasitelkiant kūrybiškumą svarbą (Pikas, 2006);
- akcentuojant mokslo komunikacijai būdingus bruožus bei mokslo komunikacijos tikslą: supratimą, pasitenkinimą, domėjimąsi, nuomonės formavimą, mokslo, jo turinio, procesų ir socialinių veiksnių suvokimą (Stocklmayer, 2003);
- įvardijant efektyvios mokslo komunikacijos bruožus: išbaigtumą, konteksto įvertinimą, mokslo vizualizaciją bei sintezę, kuri suprantama kaip skirtingos informacijos ar požiūrių derinimas (Goh ir kt., 2008).

Dokumentinei formaliajai mokslo komunikacijai analizuoti tinkamiausios yra Mukjere (2009) išvalgos:

- informacija gali būti skleidžiama išsibarsčiusiems skaitytojų grupėms;
- lengvai galima pateikti įvairiausių metodų aprašymus, lenteles, diagramas ir pan.;
- spausdintinė informacija gali būti kritiškai vertinama ir analizuojama;
- dokumentus galima peržiūrėti, jei reikia;
- spausdinti dokumentai sukuria akademinės veiklos reikšmingumo įspūdį ir parodo autoriaus nuopelnus.

Analizuojant formaliąją dokumentinę mokslo komunikaciją tikslinga nubrėžti atskirtį tarp mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas bendruomenei. Vienas iš aspektų – mokslo komunikacijos tikslas – mokslą populiarinantis mokslininkas siekia sudominti visuomenę atliekamais tyrimais, skatinti domėtis mokslo laimėjimais bei įtraukti į diskusijas, o mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui tikslas yra mokslas (Pupelienė, 2015). Dar vienas aspektas, kuris pabrėžia mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslo populiarinimo skirtumus, yra tikslinė auditorija, kuri mokslo populiarinimo atveju yra plačioji visuomenė, kuriai yra būdingas heterogeniškumas, ir dažnai mokslininkai susiduria su iššūkiu įvertinti tikslinės auditorijos požymius ir į juos atsižvelgiant parengti mokslo populiarinimo pranešimą, o mokslininkas mokslininkui tikslinė auditorija yra patys mokslininkai. Mokslo komunikacijos sklaidai naudojami kanalai taip pat yra skirtingi, paprastai moksliniai straipsniai yra skelbiami mokslo žurnaluose, o mokslo populiarinimo atveju gali būti naudojami įvairūs tradiciniai kanalai ir formos: straipsniai periodiniuose ir neperiodiniuose

leidiniuose ir žurnaluose, viešos paskaitos, interviu, dalyvavimas televizijos ir radijo laidose. Taip pat mokslo populiarinimui gali būti pasitelkiamos šiuolaikinės priemonės: tyrėjų naktys, mokslo kavinės, mokslo komunikacija socialiniuose tinkluose, vaikų universitetai ir pan.

Mokslo komunikacijos subjektas taip pat yra svarbus ir gali skirtis. Mokslininkas mokslininkui komunikacijoje mokslo komunikacijos subjektas yra pats mokslininkas, o mokslo populiarinimo atveju mokslo subjektas gali būti mokslo žurnalistas arba pats mokslininkas. Lyginant mokslo komunikacijos subjektą komunikacijoje mokslininkas mokslininkui ir mokslo populiarinime svarbu atkreipti dėmesį į subjekto įgūdžius. Dažnai mokslininkams pritrūksta gebėjimų mokslines tiesas visuomenei pateikti aiškiai, paprastai, paveikiai ir suprantamai, t. y. vartoti tą kalbą, kuria kalba visuomenė (Pupelienė, 2015).

Mokslo populiarinimo atveju svarbiu aspektu tampa kultūriniai veiksniai, kurie daro įtaką mokslo komunikacijos pokyčiams. Benneworth (2009) teigimu, didžiausias dėmesys yra skiriamas tam, kaip visuomenė sąveikauja su mokslu ir daro jam įtaką, bei išskiria keturis visuomenės pokyčių aspektus, kurie turi įtakos jos domėjimuisi mokslu:

- mokslininkų kompetencijos ir autoriteto smukimas;
- žinių vadybos pokyčiai;
- sparti komunikacija ir informacijos šaltinių, dėl kurių mokslininkai konkuruoja „idėjų rinkoje“, gausa;
- demokratijos stoka, nes politiniai moksliniai sprendimai vis dažniau priimami už visuomenės ribų.

Bultitude (2011) atkreipia dėmesį į institucinę ir strateginę bei individualiąją motyvaciją, kuri daro įtaką mokslo komu-

nikacijai. Osborne (2000) išskiria keturis pagrindinius institucinius ir strateginius motyvus:

- taikomasis motyvas – žmonės, ištraukę į mokslo komunikaciją, gauna jiems naudingų techninių įgūdžių ir žinių;
- ekonominis motyvas – pažangioms visuomenėms reikia kompetentingos darbo jėgos;
- kultūrinis motyvas – mokslas reprezentuoja dalijimąsi paveldu ir turi būti pripažįstamas kaip kultūros dalis;
- demokratinis motyvas – mokslas turi įtakos sprendimų priėmimui visuomenėje, todėl labai svarbu, kad visuomenė gebėtų suvokti ir interpretuoti svarbiausią mokslinę informaciją.

Taip pat atkreipiamas dėmesys, kad kiekvienas motyvas turi savo privalumų ir trūkumų, tačiau jie yra svarbiausi, nes jais remiantis instituciniu ir strateginiu lygmeniu turėtų vykti mokslo komunikacija (Bultitude, 2011).

Individualūs mokslininkų motyvai susiję su nauda, kurią teikia dalyvavimas mokslo komunikacijos veikloje (Bultitude, 2011):

- įgūdžių tobulinimas;
- karjeros sustiprinimas;
- tyrimų kokybės ir poveikio sustiprinimas;
- naujos tyrimų perspektyvos;
- įtakos galimybės;
- naujos bendradarbiavimo ir partnerystės galimybės;
- asmeniniai apdovanojimai;
- papildomas finansavimas;
- didesnis visuomenės pasitikėjimas tyrimų verte;
- kitų tyrėjų kartų įkvėpimas.

Išanalizuoti mokslo komunikacijos motyvai yra susiję su mokslo komunikacijos efektyvumu, kuris taip pat gali būti vertinamas ir instituciniu, ir individualiu lygmeniu. Analizuojant institucinę-strateginę motyva-

ciją mokslo komunikacijos efektyvumo aspektu, tampa akivaizdu, kad instituciniame lygmenyje turi būti priimami pažangūs ir palankūs mokslo komunikacijos vadybos sprendimai. Dawson (2013) teigia, kad mokslo komunikacija apima mokslo politikos vystymą vyriausybinio lygiu, ryšių tarp visuomenės ir mokslininko kūrimą, mokslo atspindėjimą žiniasklaidoje. Mokslo komunikacijos įgyvendinama efektyvi mokslo rezultatų sklaida gali sukurti palankų politikos formuotojų požiūrį į mokslą ir mokslo finansavimą (Treise, Weigold, 2002). Individualūs motyvai apibrėžia mokslininko dalyvavimo mokslo komunikacijoje naudos suvokimą, kuris yra taip pat individualus ir priklauso nuo daugelio aspektų.

Kadangi lyčių studijos yra tarpdisciplininė mokslo sritis, efektyvi mokslo rezultatų sklaida užtikrina įvairių mokslo sričių ir institucijų mokslininkų bei tyrėjų bendradarbiavimą, kuris garantuoja efektyvų mokslo rezultatų panaudojimą, nes naujos žinios įgauna vertę tada, kai jomis yra dalijamasi. Siekiant efektyvios lyčių studijų mokslo rezultatų sklaidos, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad, įtraukus lyties aspektą į mokslinių tyrimų programas, padidėtų mokslo produkcijos kiekis bei atsirastų poreikis dalintis mokslinių tyrimų rezultatais, būtų skatinama kurti atsakingą mokslą bei atlikti įvairiapusių tyrimus, kurie sustiprintų moterų ir vyrų padėtį ne tik moksle, bet ir globaliai.

Tyrimas „Formalioji dokumentinė lyčių studijų mokslo komunikacija mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei: lyginamoji analizė“

Tyrimo metodologija

Tyrimo tikslas: palyginti formaliosios dokumentinės mokslo komunikacijos

raiškas specializuotame mokslo žurnale „Lyčių studijos ir tyrimai“, septyniuose socialinių mokslų krypties žurnaluose bei periodiniuose leidiniuose ir nustatyti lyčių studijų mokslo komunikacijos tendencijas.

Nors formaliosios mokslo komunikacijos raiškų mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei palyginimas nėra tolygus, tačiau jis turi keletą bendrumą, kurie suteikia galimybę lyginti: straipsnius mokslo žurnaluose ir periodiniuose leidiniuose rašo mokslininkai, priklausantys įvairioms mokslo institucijoms, todėl jų publikacijų teminis pasiskirstymas yra vienas tyrimo aspektų, padedančių atsakyti į klausimą, ar mokslininkų publikuojamų straipsnių tematika mokslo žurnaluose ir periodiniuose leidiniuose skiriasi, ar yra panaši. Kitas aspektas, kuris turėtų išryškėti atlikus lyginamąją analizę, yra mokslininkų, realizuojančių mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei raiškas, institucinė priklausomybė. Lyginamoji analizė negali būti tolygi, nes kai kuriais kriterijais neįmanoma lyginti mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei, todėl atsirinkti tie kriterijai, kurie būdingi mokslo komunikacijai mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei.

Tyrimo lyginamajai analizei naudojami šio straipsnio autorės anksčiau atlikti ir publikuoti tyrimai, kuriuose buvo analizuojamos formaliosios dokumentinės mokslo komunikacijos raiškos specializuotame lyčių studijų mokslo žurnale „Lyčių studijos ir tyrimai“, moksliniuose žurnaluose: „Sociologija. Mintis ir veiksmas“, „Filosofija. Sociologija“, „Socialiniai tyrimai“, „Socialinis darbas“, „Socialinių mokslų studijos“, „Tiltai“, „Acta paedagogica Vilnensia“ bei mokslo komunikacijos mokslininkas visuomenei raiškos periodiniuose leidiniuose.

Šie žurnalai ir periodiniai leidiniai traktuojami kaip mokslo komunikacijos tarpininkai. Straipsnyje pristatomas lyginamasis tyrimas apima 432 straipsnius lyčių studijų tematika, kurie buvo publikuoti jau minėtuose mokslo žurnaluose ir 81 periodiniame leidinyje 1992–2012 metais.

Tyrimo objektas: straipsniai lyčių studijų tema, publikuoti specializuotame žurnale, septyniuose socialinių mokslų krypties žurnaluose bei periodiniuose leidiniuose.

Tyrimo metodai: kiekybiniai mokslo komunikacijos tyrimo metodai bei lyginamoji analizė.

Tyrimo kriterijai: straipsnių pasiskirstymas pagal tematiką; straipsnių autorių institucinė priklausomybė; straipsnių autorių lytis, lyderystė mokslo komunikacijoje.

straipsnių mokslo žurnaluose ir 53 proc. – periodiniuose leidiniuose).

2015 metais šio straipsnio autorės atlikto septynių socialinių mokslų srities žurnalų tyrimo pasirinkimą nulėmė jų aprašymuose pateikta analizuojama problematika, kuri apima ir lyčių studijų problematiką, antra priežastis – lyčių studijos taip pat yra priiskiriamos socialinių mokslų sričiai. Kituose socialinių mokslų srities žurnaluose taip pat galima rasti pavienių straipsnių, susijusių su lytimi, tačiau jų pasiskirstymas pagal mokslo žurnalus yra pavienis ir atsitiktinis, todėl analizei atrinkti septyni socialinių mokslų srities žurnalai yra tinkamiausi savo turiniu ir analizuojama problematika.

Atlikus formaliosios mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir

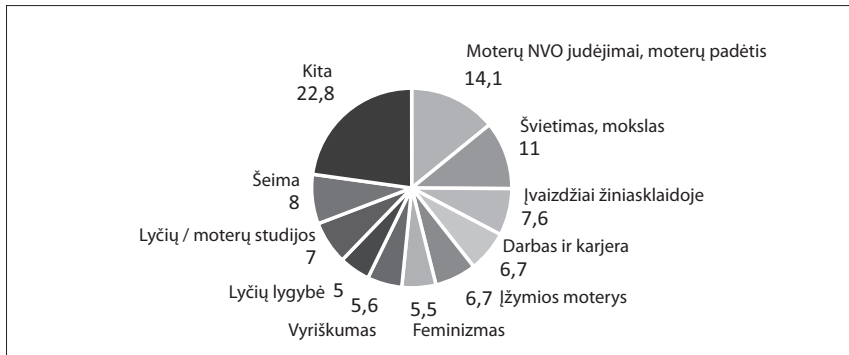
1 lentelė. *Straipsnių lyčių studijų tematika pasiskirstymas pagal šaltinius*

<i>Pavadinimas</i>	<i>Straipsnių lyčių studijų tema skaičius vnt. ir proc.</i>	
Mokslo žurnalas „Lyčių studijos ir tyrimai“	94	22 proc.
Socialinių mokslų srities žurnalai: „Sociologija. Mintis ir veiksmas“, „Filosofija. Sociologija“, „Socialiniai tyrimai“, „Socialinis darbas“, „Socialinių mokslų studijos“, „Tiltai“, „Acta paedagogica Vilnensia“	109	25 proc.
Periodiniai leidiniai	229	53 proc.
Iš viso	432	100 proc.

Tyrimo rezultatai. Išanalizavus minėtuose žurnaluose ir periodiniuose leidiniuose publikuotų straipsnių tematiką pagal šaltinius (žr. 1 lentelę) matyti, kad straipsnių skaičius specializuotame žurnale „Lyčių studijos ir tyrimai“ bei 7-uose socialinių mokslų srities žurnaluose pasiskirstęs beveik tolygiai (94 straipsniai ir 109 straipsniai (iš 2614)), o lyginant straipsnių pasiskirstymą mokslo žurnaluose bendrai bei periodiniuose leidiniuose, taip pat konstatuotinas straipsnių lyčių studijų tematika pasiskirstymo panašumas (47 proc.

mokslininkas visuomenei tyrimų metu identifikuotų 432 straipsnių teminę analizę konstatuotina, kad daugiausiai straipsnių yra NVO judėjimų ir moterų padėties analizės tema – 14,1 proc. straipsnių, 11 proc. – švietimo ir mokslo, 8 proc. – šeimos, 7,6 proc. – lyčių vaidmenų ir įvaidžių žiniasklaidoje, po 6,7 proc. – darbo ir karjeros bei įžymių moterų istorijų temomis (žr. 1 pav.).

Siekiant išryškinti lyčių studijų temų įvairovę straipsniuose, 2 lentelėje pateikiamas visų 432 straipsnių teminis pasiskirstymas, šaltiniai, kuriuose buvo rastos

1 pav. **Bendras* straipsnių teminis pasiskirstymas (proc.)**

* Bendras **teminis** pasiskirstymas apima visus 3 tyrimuose analizuotus straipsnius mokslo žurnale „Lyčių studijos ir tyrimai“; straipsnius moksliniuose žurnaluose: „Sociologija. Mintis ir veiksmas“, „Filosofija. Sociologija“, „Socialiniai tyrimai“, „Socialinis darbas“, „Socialinių mokslų studijos“, „Tiltai“, „Acta paedagogica Vilnensia“, bei periodinių leidinių straipsnius.

2 lentelė. **Visų straipsnių teminis pasiskirstymas**

Straipsnių tematika	Šaltiniai*	Straipsnių skaičius vnt.	Straipsnių skaičius proc.
Darbas / karjera	3	29	6,7
Feminizmas	2	24	5,5
Homoseksualumas, homofobija	3	10	2,3
Istorija, ižymios moterys	2	29	6,7
Įvaizdis / žiniasklaida	3	33	7,6
Lygios galimybės, lyčių lygybė	3	22	5
Moterų / lyčių studijos: tapatybė, seksualumas	3	31	7
Moterų NVO judėjimai, moterų padėtis	1	61	14,1
Politika	2	25	5,8
Prostitucija, smurtas	3	18	4
Religija	2	6	1,3
Sveikata, reprodukcija	2	8	2
Šeima	3	34	8
Švietimas, mokslas	3	46	11
Vyriškumas	3	24	5,6
Kitos temos	3	32	7,4
Iš viso		432	100

* Šaltiniai reiškia, kur buvo rasti straipsniai, pvz., skaičius 3 reiškia, kad straipsniai ta tema buvo publikuoti ir specializuotame lyčių studijų žurnale, ir 7-ioose socialinių mokslų srities žurnaluose, ir periodikoje, skaičius 2 feminizmo temoje reiškia, kad straipsniai šia tema buvo publikuoti 7-ioose socialinių mokslų krypties žurnaluose ir periodiniuose leidiniuose. Straipsniai ižymių moterų tema buvo publikuoti specializuotame žurnale bei periodikoje. Straipsniai moterų NVO judėjimų tema buvo tik periodiniuose leidiniuose. Straipsniai politikos, religijos, sveikatos ir reprodukcijos temomis buvo publikuoti specializuotame žurnale bei periodiniuose leidiniuose.

publikacijos lyčių studijų tematika, bei kiekio pasiskirstymas vienetais ir procentais.

Iš pateiktos lentelės matyti, kad lyčių studijų formaliosios mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei tematika yra labai įvairi ir parodo lyčių studijų tarpdiscipliniškumą ir daugialypumą, o publikuotų straipsnių tematika apima daugelio mokslų – istorijos, sociologijos, teisės, komunikacijos, politikos ir kt. sritis.

Atlikus bendrą formaliosios lyčių studijų mokslo komunikacijos straipsnių analizę ir palyginus su specializuoto mokslo žurnalo „Lyčių studijos ir tyrimai“ analize, matyti, kad populiariausios temos yra panašios: lyčių vaidmenys, įvaizdžiai žiniasklaidoje (11 proc.), švietimas ir mokslas – 9 proc. Tačiau lyginant temas, kurioms buvo skirta daugiausiai straipsnių 7-uose socialinių mokslų krypties žurnaluose, su bendromis temomis matyti, kad socialinių mokslų krypties žurnaluose daugiausia straipsnių buvo šeimos (22 proc.), lyčių lygybės (13 proc.), darbo ir karjeros (12 proc.), smurto ir prostitucijos (10 proc.) temomis. Lyginant bendrą straipsnių teminių pasiskirstymą su teminiu pasiskirstymu

periodiniuose leidiniuose matyti, kad periodiniuose leidiniuose daugiausia buvo rašoma NVO judėjimų ir moterų padėties temomis (14,1 proc.), švietimo ir mokslo problemas lyties aspektu analizavo 12,3 proc. straipsnių. Konstatuotina, kad mokslo komunikacijoje mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei daugiausia straipsnių dėmesio yra sulaukusi tik viena bendra tema – švietimas ir mokslas (bendras vidurkis 11 proc. straipsnių) (žr. 3 lentelę), kuri pateko į populiariausių temų penketuką.

Atlikus lyginamąją mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei analizę akivaizdu, kad mokslininkų mokslo komunikacijos teminė raiška skirtingoms auditorijoms yra skirtinga. Mokslo komunikacijoje mokslininkas mokslininkui daugiausia straipsnių buvo lyčių vaidmenų ir įvaizdžių, šeimos, darbo ir karjeros, vyriškumo temomis, o mokslininkas visuomenei – feminizmo, moterų NVO ir moterų padėties, moterų istorijos temomis (žr. 3 lentelę). Tačiau reikia atkreipti dėmesį, jog straipsnių kai kuriomis bendromis populiariomis temomis nebuvo, pavyzdžiui, mokslo žurnale „Lyčių studijos

3 lentelė. Penkios temos, kuriomis buvo daugiausia publikuota straipsnių realizuojant mokslo komunikaciją mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei

<i>Temos</i>	<i>Mokslininkas mokslininkui, proc.</i>	<i>Mokslininkas visuomenei, proc.</i>	<i>Bendras, proc.</i>
Lyčių vaidmenys ir įvaizdžiai	12,8	-	-
Šeima	17,8	-	8
Darbas ir karjera	12,3	-	6,7
Vyriškumas, tėvystė	9,3	-	-
Švietimas ir mokslas	8,8	12,3	11
Feminizmas	-	9,6	-
NVO judėjimai, moterų padėtis	-	14,1	14,1
Moterų istorija	-	11,4	-
Lyčių studijos	-	-	7,6
Politika	-	8	-

ir tyrimai“ bei 7-ioose socialinių mokslų krypties žurnaluose nebuvo temų, skirtų moterų padėties ir NVO judėjimų tematikai, tačiau apie tai dažniau buvo rašoma periodinių leidinių straipsniuose. Jei lygintume su bendru teminiu paskirstymu, daugiausia straipsnių periodiniuose leidiniuose buvo skirta NVO judėjimams ir švietimui, o jei lygintume bendrąjį teminį pasiskirstymą ir straipsnius specializuotame ir 7-ioose socialinių mokslų srities žurnaluose, – šeimai, karjerai ir lyčių įvaizdžiams.

Iš 3 lentelės matyti, kad vienintelė sutampanti tema, kuria straipsnių publikuota daugiausia, buvo lyčių švietimo ir mokslo problematika (8,8 proc. mokslininkas mokslininkui ir 12,3 proc. mokslininkas visuomenei). Kitos temos, kuriomis buvo parašyta daugiausia straipsnių mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei, buvo skirtingos. Daugiausia straipsnių, parašytų populiarinant mokslą, buvo feminizmo, moterų judėjimų temomis, tačiau straipsnių šiomis temomis visiškai nebuvo analizuotuose mokslo žurnaluose. Kitomis temomis straipsnių tematika sutapo, tačiau straipsniai nepateko į daugiausia straipsnių surinkusių temų penketuką.

Į periodinių leidinių straipsniuose daugiausia mokslininkų analizuotų temų penketuką nepakliuvo mokslo žurnaluose

se populiarios temos: lyčių įvaizdžiai žiniasklaidoje, šeima, darbas ir karjera, vyriškumas ir tėvystė. Šios temos buvo populiariausios ir specializuotame lyčių studijų mokslo žurnale, ir 7-ioose socialinių mokslų srities žurnaluose. Lyginant formaliosios dokumentinės mokslo komunikacijos raiškas mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei, konstatuotina, kad teminiu aspektu straipsniuose daugiausiai analizuojamos temos yra skirtingos, išskyrus švietimo ir mokslo temą, kuri pateko į populiariausių temų penketuką. Akivaizdu, kad lyčių studijų problematiką analizuojančių mokslininkų mokslo komunikacija, priklausomai nuo tikslinės auditorijos, penkių populiariausių temų aspektu yra skirtinga, tačiau beveik nėra tokių temų, kuriomis nebūtų publikuojami straipsniai, skiriasi tik straipsnių skaičius.

Kitas tyrimo aspektas yra straipsnius publikavusių mokslininkų institucinė priklausomybė, kuri toliau yra lyginama specializuotame žurnale, septyniuose socialinių mokslų srities mokslo žurnaluose ir periodiniuose leidiniuose.

Iš pateiktos lentelės matyti, kad mokslo komunikacijoje mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei (žr. 4 lentelę) produktyviausi yra Vilniaus universiteto mokslininkai – 28,6 proc., antroje vietoje

4 lentelė. *Mokslininkų, publikavusių straipsnius mokslo žurnaluose ir periodiniuose leidiniuose, institucinė priklausomybė, proc.*

<i>Šaltinis</i>	<i>VU</i>	<i>VDU</i>	<i>ŠU</i>	<i>KU</i>	<i>KTU</i>	<i>MRU</i>	<i>STI</i>	<i>LLTI</i>	<i>LMTA</i>	<i>Kt.</i>	<i>Proc.</i>
Žurnalas „Lyčių studijos ir tyrimai“	21	10	31	0	0	4	4	6	-	24	100
7 socialinių mokslų srities žurnalai	14	12	7	13	3	19	13	0	-	19	100
Periodiniai leidiniai	51	3	3	-	3	2	2	4	3	29	100
Vidurkis, proc.	28,6	8	15	4	2	8,2	6,2	3	1	24	100

yra Šiaulių universiteto mokslininkai – 15 proc. Akivaizdu, kad tokius rezultatus nulėmė tai, kad lyčių lygybės idėjos, o kartu su jomis ir lyčių studijų problematikos mokslo komunikacija pradėjo plisti 1992 metais Vilniaus universitete įkūrus Moterų studijų centrą (dabar Lyčių studijų centras). Taip pat reikia atkreipti dėmesį, kad 31 proc. visų mokslo populiarinimo straipsnių, publikuotų Vilniaus universiteto mokslininkų, parašė penkios Vilniaus universiteto mokslininkės. Tai, kad Šiaulių universiteto mokslininkai publikavo 15 proc. visų straipsnių, nulėmė mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui straipsniai, publikuoti mokslo žurnale „Lyčių studijos ir tyrimai“, kuris priklauso Šiaulių universitetui. Taip pat galima išvelgti ir kitų žurnalų institucinės priklausomybės įtaką straipsnius publikavusių mokslininkų institucinei priklausomybei, pavyzdžiui, mokslo žurnale „Socialinis darbas“, kurį leidžia Mykolo Romerio universitetas, net 57 proc. straipsnių parašyta šio universiteto mokslininkų, o žurnale „Tiltai“ (leidėjas – Klaipėdos universitetas) net 67 proc. straipsnių autorių yra Klaipėdos universiteto mokslininkai.

Penktoje lentelėje pateikta mokslininkų, publikavusių straipsnius mokslo žurnaluose, institucinė priklausomybė yra šiek tiek kitokia, daugiausia straipsnių paskelbė Šiaulių universiteto mokslininkai – 19 proc., antroje vietoje – Vilniaus universiteto mokslininkai –

17,5 proc., trečioje – Mykolo Romerio universiteto mokslininkai – 11,5 proc. Darytina išvada, kad tokius rezultatus nulėmė tokios pat priežastys kaip ir bendruosius mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei, t. y. mokslo žurnalų institucinė priklausomybė. Vertinant mokslinių žurnalų straipsnių autorių institucinę priklausomybę teigtina, kad Šiaulių universiteto leidžiamo žurnalo institucinė priklausomybė turi įtakos publikacijų kiekiui: net trečdalis straipsnių jame yra publikuota Šiaulių universiteto mokslininkų, o socialinių mokslų krypties žurnaluose – 7 proc.

Atlikus daugiausiai straipsnių lyčių studijų tematika rašiusių mokslininkų personalijų analizę pastebėta, kad mokslininkai, realizavę komunikaciją mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei, yra skirtingi, nėra nė vieno mokslininko, rašiusio ir mokslo straipsnius, ir mokslo populiarinimo straipsnius, nors periodiniuose leidiniuose daugiausia straipsnių paskelbė Vilniaus universiteto mokslininkės. O lyginant specializuoto lyčių studijų žurnalo ir kitų 7 mokslinių žurnalų produktyviausius autorius matyti, kad daugiausia straipsnių parašė tos pačios mokslininkės – prof. V. Šidlauskienė ir prof. A. Žvinklienė (žr. 6 lentelę).

Straipsnių autorių lytis tampa svarbi ir reikšminga analizuojant lyčių studijų mokslo komunikaciją bei parodo moterų ir vyrų mokslininkų proporcijas lyčių

5 lentelė. *Mokslininkų, publikavusių straipsnius mokslo žurnaluose, institucinė priklausomybė proc.*

Šaltinis	VU	VDU	ŠU	KU	KTU	MRU	STI	LLTI	Kt.	Proc.
Žurnalas „Lyčių studijos ir tyrimai“	21	10	31	0	0	4	4	6	24	100
7 socialinių mokslų srities žurnalai	14	12	7	13	3	19	13	0	19	100
Vidurkis, proc.	17,5	11	19	6,5	1,5	11,5	8,5	3	21,5	100

6 lentelė. *Mokslininkai mokslo komunikacijos lyderiai*

<i>„Lyčių studijos ir tyrimai“</i>	<i>7 socialinių mokslų žurnalai</i>	<i>Periodiniai leidiniai</i>
Prof. V. Šidlauskienė	Prof. A. Maslauskaitė	Prof. M. A. Pavilionienė
Dr. A. Vosyliūtė	Doc. I. Juozeliūnienė	Prof. O. Voverienė
Prof. A. Žvinklienė	Prof. V. Šidlauskienė	Doc. dr. G. Purvaneckienė
	Prof. A. Tereškinas	Doc. dr. D. Šatkovskienė
	Prof. A. Žvinklienė	Prof. V. Jurėnienė

studijų mokslo komunikacijoje. Vertinant produktyviausių lyčių studijų problematika rašiusių mokslininkų pasiskirstymą pagal lytį matyti, kad 91 proc. mokslininkų yra moterys, o 9 proc. – vyrai.

Palyginus vyrų mokslininkų parašytus straipsnius, kurie buvo paskelbti mokslo žurnale „Lyčių studijos ir tyrimai“ (3,7 proc.) bei socialinių mokslų krypties žurnaluose (16 proc.), ryškėja tendencija, kad mokslininkų vyrų, besidominčių lyčių studijų problematika, yra labai maži ir tai patvirtina faktą, kad į mokslinius lyčių tyrimus labiau yra įsitraukusios moterys mokslininkės. Taip pat reikia pažymėti, kad domėjimasis lyčių studijų tematika yra viena iš mokslininkų interesų sričių, nes didžioji dauguma atlieka mokslinius tyrimus pagal jų atstovaujamas mokslo sritis. Kitas svarbus veiksnys, turintis įtakos moksliniams tyrimams lyčių studijų tematika, o kartu ir mokslo rezultatų sklaidai, yra tas, kad didžioji dalis straipsnių autorių atstovauja mokslo ir tyrimų institucijoms, kuriose nėra lyčių studijų centrų ar panašių darinių. Tik labai maža dalis autorių dirba institucijose, susijusiose su lyčių tyrimais, dauguma jų atstovauja įvairioms mokslo sritims, todėl galima konstatuoti, kad lyčių problematikos tyrinėjimas mokslininkams dažnai yra priedas prie jų pagrindinės mokslo srities.

Išvados

XXI amžiuje lyčių studijoms yra būdingas daugiadiscipliniškumas ir tarpdiscipliniš-

kumas, kurie yra lyčių studijų pagrindas, praplečiantis kitų disciplinų ribas. Lyčių studijos analizuoja tas problemas, kurios dažnai yra ignoruojamos ar marginalizuojamos kitų (tradicinių) mokslų. Jos skatina mokslą pripažinti naujus mokslo žinių kūrimo modelius, kritines teorijas ir požiūrius, į kuriuos nebuvo atsižvelgta lyties aspektu. Todėl lyčių studijos kaip mokslas dažnai meta iššūkį kitiems mokslams, praturtindamos juos naujais aspektais, teorinėmis išvalgomis ir metodais. Lyčių studijų tyrimai tampa tarpdisciplininiais, kai mokslo rezultatai yra komunikuojami, nes mokslo komunikacija atveria galimybes dalintis mokslo rezultatais, skatina keistis idėjomis, kurios atveria naujus požiūrius, praplėsdamos ir pajvairindamos mokslinių tyrimų procesus ir sritis.

Taip pat reikia atkreipti dėmesį į mokslo komunikacijos svarbą ir reikšmę: būtent mokslo komunikacijos būdu visuomenė informuojama apie mokslo svarstomas problemas, mokslas informuojamas apie visuomenės lūkesčius ir jų suvokimą; mokslo sklaida daro įtaką sprendimų priėmimui ir tyrimų pagrįstumui.

Šiame straipsnyje pristatomas tyrimas sudarė galimybes panagrinėti formaliąją dokumentinę mokslo komunikaciją ir ją palyginti platesniame kontekste. Atlikus formaliosios lyčių studijų mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui raiškos specializuotame lyčių studijų mokslo žurnale „Lyčių studijos ir tyrimai“, moksliniuose žurnaluose „Sociologija. Mintis ir veiks-

mas“, „Filosofija. Sociologija“, „Socialiniai tyrimai“, „Socialinis darbas“, „Socialinių mokslų studijos“, „Tiltai“, „Acta paedagogica Vilnensia“ ir mokslo komunikacijos mokslininkas visuomenei raiškos lyginamąją analizę, galima konstatuoti lyčių studijų mokslo komunikacijos raiškos tendencijas.

Atlikta analizė išryškino penkias populiariausias mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui temas: lyčių vaidmenys ir įvaizdžiai, šeima, darbas ir karjera, vyriškumas, tėvystė, švietimas ir mokslas, bei penkias lyčių studijų mokslo populiarinimo temas: feminizmas, NVO judėjimai ir moterų padėtis, moterų istorija, lyčių studijos, politika. Palyginus šias temas konstatuota, kad tik viena tema (švietimas ir mokslas) patenka tarp penkių populiariausių mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslininkas visuomenei temų. Nors kitos temos taip pat sutampa, tačiau jos sulaukė netolygaus mokslininkų dėmesio.

Atlikus tyrimą galima teigti, kad daugiausia straipsnių realizuojant formaliąją

dokumentinę mokslo komunikaciją paskelbė Vilniaus, Šiaulių bei Mykolo Romerio universitetų mokslininkai, tačiau akivaizdu, kad tam įtakos turėjo mokslo žurnalų institucinė priklausomybė atitinkamai mokslo įstaigai.

Šis tyrimas, kaip ir kiti straipsnio autorės atlikti lyčių studijų mokslo komunikacijos tyrimai, turi tęstinumą, nes gali būti analizuojamos kitos lyčių studijų mokslo komunikacijos raiškos šiuolaikiniuose renginiuose, pavyzdžiui, mokslo festivaliuose ir pan.

Šiame straipsnyje pateikiamas tyrimas atskleidžia lyčių studijų mokslo komunikacijos mokslininkas mokslininkui ir mokslo populiarinimo raiškas bei specifiką. Pabrėžtina, kad, siekiant socialinių pokyčių ir efektyvaus lyčių lygybės problemų sprendimo bei integravimo į įvairias sritis, būtina efektyvi mokslo rezultatų įvairioms auditorijoms komunikacija, kuri garantuoja platesnę mokslo rezultatų sklaidą, pagerina ryšį tarp galios subjektų ir žinių, informuojant ir įgalinant visuomenę siekti socialinių pasikeitimų.

LITERATŪRA

BENNEWORTH, Paul (2009). *The challenges for 21st century science: A review of the evidence base surrounding the value of public engagement by scientists* [žiūrėta 2017-12-29]. Prieiga internete: <<https://ris.utwente.nl/ws/portalfiles/portal/5136692>>.

BORGMAN, C. L. (1989). Bibliometrics and scholarly communication. *Communication Research*, 16 (5), p. 583–599. [žiūrėta 2017-11-27]. Prieiga internete: <<https://doi.org/10.1177/009365089016005002>>.

BRYANT, Ch. (2004). Does Australia need a more effective policy of Science Communication? *International Journal of Parasitology*, vol. 33, p. 357–361.

BUCCH, M. (2008) Of deficits, deviations and dialogues. Theories of public communication of science. *Handbook of public communication of science and technology* [žiūrėta 2017-11-14]. Prieiga internete: <<https://moodle.ufsc.br/pluginfile.php/1485212/>

mod_resource/content/1/Handbook-of-Public-Communication-of-Science-and-Technology.pdf>

BULTITUDE, K. (2011). *The why and how of science communication* [žiūrėta 2017-12-29]. Prieiga internete: <https://www.ucl.ac.uk/sts/staff/bultitude/KB_TB/Karen_Bultitude_-_Science_Communication_Why_and_How.pdf>.

BURNS, T. W.; O'CONNOR, D. J.; STOCKLMAYER, S. M. (2003). Science communication: A contemporary definition. *Public Understanding of Science*, no. 12, p. 183–202.

DAWSON E. (2013). *What is science communication* [žiūrėta 2017-11-13]. Prieiga internete: <<http://www.kcl.ac.uk/sspp/departments/education/webfiles2/Emily-Dawson/29743-Catalyst-24-1-556.pdf>>.

GOH, B.; POMSAGUN, A.; LE TISSIER, M.; DENNISON et al., eds. (2008). Science Communication in Theory and Practice. *LOICZ Reports & Studies*, no. 31, p. 101.

GREGORY, J.; MILLER, S. (2010). *Science in public: communication, culture and credibility*. Cambridge: Basic Books. 294 p.

MANZIN, S. (2003). Effective communication of science in a culturally diverse society. *Science Communication*, vol. 25, no. 2, p. 191–197 [žiūrėta 2017-12-07]. Prieiga internete: <<http://scx.sagepub.com/content/25/2/191.full.pdf+html>>.

METCALFE, J.; RIEDLINGER, M.; PISARSKI, A. (2008). Situating science in the social context by cross-sectoral collaboration. In *Communicating science in social context*, p. 181–197.

MUKHJERE, B. (2009). Scholarly communication: A journey from print to we. *Library Philosophy and Practice*, no. 1, p. 2.

OSBORNE, J. (2000). Science for citizenship. In Osborne, J. And Monk, M. *Good practice in science teaching: what research has to say*. Buckingham: Open University Press.

PILCHER, J.; WHELAHAN, I. (2004). *Fifty key concepts in gender studies*. London: Sage publications. 210 p.

PUPELIENĖ, J. (2015). *Mokslo komunikacija* [žiūrėta 2017-12-16]. Prieiga internete: <http://www.ku.lt/smf/files/2012/06/Mokslo_komunikacija_galutine.pdf>.

RADUCU, C. D. (2011). The Role of gender studies in transforming society. *Romanian Journal for multidimensional education* [žiūrėta 2017-12-14]. Prieiga internete: <<http://revistaromaneasca.ro/wp-content/uploads/2011/11/The-Role-of-Gender-Studies.pdf>>.

RIJNSOEVER, F. J.; HESSELS, L. K. (2011). Factors associated with disciplinary and interdisciplin-

ary research collaboration. *Research Policy*, no. 40, p. 463–472.

RUSSELL, N. (2010). *Communicating science: professional, popular, literary*. Cambridge. 324 p.

STOCKLMAYER, S. M.; RAJEEV GORE; BRYANT, C. R. (2001). *Science Communication in Theory and Practice*. Springer. 285 p.

STUNDŽĖ, L. (2014). Formalioji lyčių studijų mokslo komunikacija: mokslo leidinio „Lyčių studijos ir tyrimai“ atvejo analizė. *Lyčių studijos ir tyrimai*, nr. 12, p. 46–58.

STUNDŽĖ, L. (2015). Formalioji lyčių studijų mokslo komunikacija socialinių mokslų krypties mokslo žurnaluose. *Informacijos mokslai*, t. 72, p. 7–20.

STUNDŽĖ, L. (2016). Lyčių studijų mokslo komunikacija 1992–2012 metų periodinių leidinių straipsniuose. *Informacijos mokslai*, t. 74, p. 111–125.

TESTA, A. (2006). Dialogue with society. Communicating science. *A scientist survival kit* [žiūrėta 2017-11-18]. Prieiga internete: <http://www.ptc.pl/pliki/2/21/7.%20EU_Scientist_survival_kit_2006.pdf>.

TREISE, D.; WEIGOLD, M. F. (2002). *Advancing science communication: A Survey of science communicators* [žiūrėta 2017-12-10]. Prieiga internete: <<http://scx.sagepub.com/content/23/3/310.full.pdf+html>>.

WOODWARD, K. (2010). *Social sciences: the big issues*. London, New York: Routledge. 203 p.

WOODWARD, K.; WOODWARD, S. (2015). Gender studies and interdisciplinarity. *Palgrave Communications* [žiūrėta 2017-10-14]. Prieiga internete: <<https://www.nature.com/articles/palcomm201518>>.

THE SCIENCE COMMUNICATION OF FORMAL GENDER STUDIES: A COMPARATIVE ANALYSIS

Lijana Stundžė

S u m m a r y

Science communication is important as it is a mean to inform the society about the problems discussed in science; it's also necessary for scientists to learn about the way society understands their work and what are society's expectations regarding it. The dissemination of scientific knowledge is also important for making informed decisions.

Gender studies are a field of an interdisciplinary study devoted to issues of social injustice on levels both local and the global. It is a kind of science of civic

engagement, which aims, among other things, to help to create a just social policy for both women and men.

The aim of this article is to compare the various aspects of formal scientific communication in the science journal *Gender Studies and Research*, social science journals *Sociologija*, *Mintis ir veiksmai*, *Filosofija*, *Sociologija*, *Socialiniai tyrimai*, *Socialinis darbas*, *Socialinių mokslų studijos*, *Tiltai* and *Acta paedagogica Vilnensia* with formal science communication in the periodicals.

This study includes the following dimensions of comparative analysis: topics of the publications, institutional affiliation of the authors of the articles, the leaders of science communication.

An analysis of the topics of the articles in science journals and periodicals indicates the following most popular topics of research: NGO movements, gender roles and images in mass media and literature; gender and career; family issues. The only overlapping topic in the science journals and periodicals is education and science.

The research of the publications of the journals and periodicals identified higher education and research institutions in Lithuania that conduct gender studies and disseminate their results. The main institutions that were most numerous represented in the journals

and periodic were Vilnius University, Šiauliai University and Mykolas Romeris University. The most active researchers that published the most articles on gender studies in the journals were V. Šidlauskienė and A. Žvinklienė, and most active researchers in periodicals – M. A. Pavilionienė, O. Voverienė, G. Purvaneckienė, D. Šatkovskienė, V. Jurėnienė. It is obvious that the names of the scientists are different.

It is worth noting that the effective dissemination of knowledge generated in gender studies is relevant not only for other researchers and the professional community, but that it could also be very valuable in the processes of law and decision-making as well as being used in initiatives for social, economic and political change.

Įteikta 2018 m. sausio 22 d.